JÄRFÄLLA FÖRSAMLING:

Tusen möjligheter

24 oktober – 6 december 2026

I FÖRSAMLINGENS KYRKOR

Allhelgona Sid 3

Första advent Sid 6

Järfälla församling – mer än 800 år av historia
Sidorna 8–10

Lars Landberg – central i församlings-arbetet
Sidorna 12–13

Från unga ledare till förebilder
Sid 15

Sofia Ullman söker det äkta i musiken

Sidorna 4–6

Svenska kyrkan

HANNA LÖNNEBORG | KYRKOHERDE

Sorg, kärlek och hopp

EN SAK VET VI. Det enda som är säkert för oss, det är att vi kommer någon dag att dö. Det fångas delvis upp i uttryck som YOLO – you only live once. Ett sätt att säga – ta vara på livet, säg ja till knasiga saker, passa på medan du kan.

”Döden är för de flesta människor bara ett rykte, något som händer andra, långt borta. Men det är det sista du kommer ”göra” – eller som kommer hända dig...” skriver Seamus O’Mahony, läkare och författare till boken Så dör vi.

I vårt språk vill vi förskona oss från döden genom att beskriva döden som mindre smärtsam, mildare. Vi säger att någon har gått bort, somnat in och gått ur tiden. Det är ett fint, närmast filosofiskt, sätt att beskriva det stora, smärtsamma och livsförändrande som sker när någon lämnar oss. För döden kan vara smärtsam eftersom den är definitiv. Det finns inget vi kan göra för att få tillbaka den som lämnat oss.

ALLHELGONATIDEN HAR kommit att bli en av våra allra största helgdagar. Kanske hänger det ihop med vårt behov av att fundera och reflektera över liv och död. Och det är en bra tid för just dessa reflektioner. Hur tänker jag om livet efter döden? Vad vill jag hinna göra i livet och vad vill jag hinna berätta om mitt liv innan jag dör? Hur vill jag att min begravning ska bli?

Ofta möter jag människor i samband med en begravning som uttrycker att det var lite känsligt att prata om döden och begravningen. Eller så känner vi att vi inte har haft tid, som om tiden rann iväg och vi kanske aldrig riktigt fick en anledning att ta upp det svåra ämnet döden. Och så tror jag att det kan vara för oss. Det som ligger framför oss i morgondagen, nästa vecka eller framåt jul kräver vår uppmärksamhet på ett helt annat sätt än den kommande döden.

Bronnie Ware, som arbetade i palliativ vård, intervjuade människor som låg inför döden. Det som människor tenderar att ångra mest när vi ser tillbaka på våra liv är att ”Jag önskar att jag hade haft modet att leva ett liv som var sant mot mig själv, inte det liv som andra förväntade sig av mig.” Ware menar att vår förnekelse av döden leder till ett oäkta liv.

När vi funderar på egen kammare, när vi pratar med andra om döden så tar vi livet på allvar. Det kan t.o.m. vara livsbejakande att planera sin begravning och att fråga en familjemedlem om hur den personen ser på vad som händer efter döden.

NU KOMMER EN TID i våra kyrkor där vi på olika sätt står mitt i sorg, död och hopp. Genom texter, musik och bön får vi glänta in i en värld där sorgen, kärleken och hoppet ryms. Kanske kan du då passa på att fråga dig själv – vad är jag rädd för och vad hoppas jag på – i död och i liv.

Svenska kyrkan

Utges av Svenska kyrkan i Järfälla. Denna tidning klassas som samhällsinformation och delas ut till samtliga hushåll i Järfälla kommun.

Ansvarig utgivare: Hanna Lönneborg
E-post till redaktionen: jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se

Församlingsexpeditionen har besöks- och telefontid:
Mån–tor kl 9–15, lunch kl 12–13
Fre kl 9–12
Telefon: 08-580 218 04

Postadress:
Svenska kyrkan i Järfälla
Box 139, 177 23 Järfälla
Besöksadress: Kyrkvägen 8, Barkarby

På internet:
www.svenskakyrkan.se/jarfalla
www.facebook.com/jarfallaforsamling
www.youtube.com/jarfallaforsamling
Instagram: @svk_jarfalla

Våra kyrkor:
Barkarby: Järfälla kyrka, Kyrkvägen 8
Jakobsberg: Maria kyrka, Sturevägen 3
Kallhäll: S:t Lukas kyrka, Svarvargränd 1
Viksjö: Viksjö kyrka, Agrargränd 2

Omslag:
– Jag ger många konserter i kyrkor, berättar Sofia Ullman. Jag tycker om akustiken i kyrkolokalerna.
Foto: Harry Silver
Nästa nummer utkommer 5–6/12
Tryck: Pressgrannar, Linköping

Svanenmärkt trycksak, 3041 0174

Klimatkompenserad Gruppförsändelse
DEN HÄR TRYCKSAKEN ÄR KLIMATKOMPENSERAD HELA VÄGEN FRÅN TRYCK TILL DISTRIBUTION AV SVENSK DIREKTREKLAM.

Rik historia 8

Centralgestalt 12

Hummus 20

Händer i Järfälla sid 16

Välkommen till Allhelgona

Kyrkor, kapell och kyrkogårdar håller öppet under allhelgonahelgen. Namnen på de församlingsmedlemmar som avlidit senaste året finns på minnestavlor i kyrkorna, och namnen på samtliga Järfällabor som avlidit under året finns på minnestavlor i Pilgrimskapellet.
På Järfälla kyrkogård och Görvälns griftegård finns ljus, kransar och värmande fika att köpa. Du betalar med Swish eller kontanter. **Kyrkogårdsbussen** kör extraturer på Alla helgons dag. **Lämna gärna bilen hemma** om du kan, eftersom det är ont om parkeringsplatser.

Fredag 30 oktober

11–20 Järfälla kyrka är öppen för ljuständning

Lördag 31 oktober

Alla helgons dag

Järfälla kyrka
11 Högmässa
12–20 Öppet för ljuständning. Kort andakt varje hel timme (13–19)
10–18 Försäljning av ljung, ljus och kransar utanför kyrkan. Servering av värmande fika i Vita villan.

Pilgrimskapellet och Görvälns griftegård
10–18 Pilgrimskapellet har öppet för ljuständning
11 Minnesgudstjänst på finska
13.30 & 16 Musikandakt i Pilgrimskapellet
10–18 Servering av värmande fika i Pilgrimskapellet, försäljning av ljung, ljus och kransar vid entrén till Griftegården

Maria kyrka
13–16 Öppet för ljuständning, enklare kaffeservering

S:t Lukas kyrka
13–16 Öppet för ljuständning, enklare kaffeservering
16 Minnesgudstjänst S:t Lukaskören medverkar

Viksjö kyrka
16 Allhelgonamusik med Viksjö Motettkör och solister

Söndag 1 november

10 Mässa i Viksjö kyrka
11 Högmässa i S:t Lukas kyrka S:t Lukas Seniorkör medverkar
15 Mässa i Maria kyrka
18 Mässa i Järfälla kyrka

Allhelgonamusik

På Alla helgons dag (lördag 31 oktober) kl 16 i Viksjö kyrka
med Viksjö Motettkör, solister och instrumentalister

På programmet
G. Fauré: Cantique de Jean Racine
H. Howells: ur Requiem
A. Sullivan: The Long Day Closes

Medverkande
Noriko Akinaga, sopran
Cathrine Skagstedt, orgel
Johan Kyllmar, cello
Viksjö Motettkör under ledning av Eva-Karin Remback

Vill du beställa ljuständning till en grav?

Swisha 105:- till 123 006 77 93 senast onsdag 28 oktober.

Märk betalningen med gravplats eller gravnummer samt den avlidnes namn, så sätts ljuset ut till Allhelgonahelgen.

KYRKOGÅRDSPERSONALEN

Extra bussturer på Alla helgons dag!

På Alla helgons dag körs extraturer mellan Jakobsberg och Görvälns griftegård.
10–16 KYRKOGÅRDSBUSSEN AVGÅR från Jakobsbergs busstation till Görvälns griftegård och Pilgrimskapellet varje hel timme.

10.50–16.50 ÅTERRESA en gång i timmen från Görvälns griftegård till Jakobsbergs busstation.

Undrar du något…

…om kyrkogårdar, begravning, gravskötsel och plantering? Begravningsverksamhetens webbplats har svaren.

– Det är magiskt med musik, säger Sofia Ullman.
Jag glömmer allt annat.

Äkthet

Det har gått ett drygt decennium sedan **Sofia Ullman** släppte sitt debutalbum. Hon har arbetat målmedvetet på att bygga en egen stil, med lätthet i melodierna och andlig närvaro i texterna. Nu är hon aktuell med sitt sjunde album.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: HARRY SILVER

MUSIKEN HAR ALLTID funnit där. Sofia Ullman började sjunga och spela piano som sjuåring. Sedan har hon aldrig slutat. Det har blivit mer än 300 sånger. Nyligen släpptes hennes sjunde album med titeln Äntligen.

– Jag tror att det började betydligt tidigare än i sjuårsåldern, säger Sofia. Mamma berättade att hon brukade spela låten Memory ur Cats med Elaine Page när hon var gravid med mig. Jag är säker på att mitt musikintresse började redan i livmodern.

– Jag har alltid känt mycket när jag lyssnat på musik. Det är något magiskt som händer. Jag glömmer allt annat.

Debutalbumet Shades of Red kom 2015 (lanserades året därpå på Spotify). Här inleddes samarbetet med gitarristen Janne Schaffer. Även artisten Roger Pontare engagerades. Inspelningen gjordes i vardagsrummet i Sofias enrummare i Kallhäll. Det är inte så stort där. Hon fick plats med Janne Schaffer och Roger Pontare, men inte samtidigt. De fick spela in sina respektive spår vid olika tillfällen.

– Janne fick jag kontakt med genom en bekant, berättar Sofia. Vi klickade direkt och han har medverkat på alla mina album.

Roger Pontare ringde hon upp. Honom fick hon lirka lite med.

– Han tyckte att jag gjorde ”tjejlåtar”. Roger ville ha något mer åt balladhållet och med asiatisk harpa.

Utmaningar är ingenting Sofia Ullman backar för och hon gillar att testa nya saker. Hon började arbeta och fick till en ballad. Asiatisk harpa är egentligen inte ett specifikt instrument utan benämning på en grupp östasiatiska knäppinstrument. Men ljudet finns inprogrammerat på synten, så det löste sig och Pontare blev nöjd.

SOFIA HAR EN HELT EGEN stil som musiker och låtskrivare. Hon beskriver sin musik som vispop med svenska texter. Hon gillar det som olika samarbeten tillför hennes musik. Janne Schaffer har en unik känsla i sitt gitarrspel, medan pianisten Claes Crona och artisten Svante Thuresson, som medverkat på andra album, fört in mer jazziga tongångar. På senaste albumet medverkar brodern Tim Ullman, sångare och gitarrist med dragning åt det mer poppiga hållet. Texterna skriver Sofia oftast själv, men till en av hennes mest kända låtar, Måla mig i akvarell, skrevs texten av Kenneth Gärdestad. Unikt eftersom han annars bara skrivit texter åt brodern Ted.

> *”Det ger en större närhet att skriva på svenska. Jag har lättare att uttrycka mig. Det passar min röst och min musik bättre.*

– Tanken var att jag och Kenneth skulle fortsätta arbeta tillsammans, säger Sofia. Men han insjuknade och det här blev hans sista text.

Till och från har Sofia skrivit texter på engelska, men idag skriver hon nästan enbart på svenska.

– Det ger en större närhet att skriva på svenska. Jag har lättare att uttrycka mig. Det passar min röst och min musik bättre.

– Mina texter har en andlighet på så sätt att jag skriver om livet och naturen. Jag funderar och tänker väldigt mycket.

– Mitt senaste album, Äntligen, bygger i stort sett enbart på min röst och piano. Då blir närheten väldigt påtaglig.

HUVUDDELEN AV SIN TID ägnar Sofia Ullman åt att skapa egen musik. Hon har en gedigen grund att stå på. Fem år vid Kungliga Musikhögskolan ledde till en musiklärarutbildning. Den följdes upp av studier vid artistlinjen på Stockholms musikkonservatorium och kompletterades med Fryshusets låtskrivarlinje.

– Jag ger många konserter i kyrkor, berättar hon. Jag tycker om akustiken i kyrkolokalerna. Det finns ett lugn där och ofta uppstår en stark närhet till publiken.

Sofia betonar det musikaliska hantverket och vill inte att inspelningarna ska vara alltför perfekta.

– Idag är det så mycket som styrs av AI och algoritmer. Man eftersträvar en helt perfekt ljudbild. Jag tycker att det kan bli mindre intressant och att något tas bort från musiken.

– Vi som gör musiken är människor och det gör ingenting om det kommer in något litet biljud här och där. Det kan vara ett ljud från ventilationsanläggningen, ibland kan någon i studion skratta till. Jag låter sådant ligga kvar. Tycker att det tillför något när det hörs att det är människor som spelar.

Sofia arbetar med synt och andra digitala instrument, men vill behålla kontakten med det hantverksmässiga i musikskapandet.

– Noter skriver jag med papper och penna. Jag gillar inte att göra det på dator.

– Jag skriver musiken från hjärtat. Det lite opolerade och råa ska få vara kvar.

Hon har fått med sig sina producenter på det. På de första albumen arbetade Stefan Blomqvist som musikproducent. Han har bland annat spelat keyboard i jazzfusiongruppen EGBA. I senare album samarbetar hon med Paris Edvinsson. Han har arbetat med ABBA-medlemmarna Agnetha Fältskog och Anni-Frid Lyngstad. Edvinsson spelar också i popgruppen French Revolution. De hade stora framgångar på 1980-talet och återförenades förra året.

– Idag ska man egentligen släppa singlar hela tiden och inte arbeta med större album som jag gör. Jag släpper ett album ungefär vartannat år.

Det viktigaste för Sofia Ullman är den personliga stilen. Det är också det råd hon vill ge yngre artister: satsa på att utveckla en egen personlighet och stil.

– Äktheten hörs. Förhoppningsvis gillar många musiken. Men även den som inte når en stor publik har i alla fall följt sitt hjärta.

SOFIA ULLMAN HAR BOTT hela sitt liv i Kallhäll. Området har utvecklats mycket och växt med många nya byggnader.

– Bland annat har vi det som utnämnts till Järfällas fulaste hus. Jag bor i närheten och ser det varje dag. Man får vara glad för allt som gör skillnad.

Nu ligger hennes stora fokus på albumet Äntligen som släpptes för några veckor sedan. Bland annat kommer hon att ge en konsert i S:t Lukas kyrka den 29 oktober. Det ser hon fram emot.

– Då blir det bara jag och en flygel.

Torsdag 29 oktober kl 13
sjunger Sofia Ullman på trivselträffen
i S:t Lukas kyrka.

Sofia låter det opolerade vara kvar i musiken.

Var med i utlottningen!

CD
Sofia Ullmans CD Shades of Red

Maila till
jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se
senast den **6 november.**
Skriv **CD** i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Första advent

Söndag 29 november firas första advent i alla församlingens kyrkor! Kom och sjung in julstämningen med våra mest älskade adventspsalmer och sånger.

Viksjö kyrka

Kl 10 Vi sjunger in advent!
Motettkören medverkar

Maria kyrka

Kl 15 Mässa

S:t Lukas kyrka

Kl 11 Mässa
S:t Lukaskören medverkar
Kl 18 Adventskonsert
Sångfåglarna och S:t Lukas Seniorkör

Järfälla kyrka

Kl 18 Mässa

Varma klappar för Act!

NÅGON NÄRA DIG behöver stickat i julklapp. Kom till **Stickcaféets julförsäljning på 1 advent i S:t Lukas kyrka** för julklappsinspiration!

ÖPPET EFTER gudstjänsten kl 11 och i samband med adventskonserten kl 18. Försäljningen sker till förmån för Act Svenska kyrkan.

STICKCAFÉETS JULFÖRSÄLJNING PÅ 1 ADVENT I S:T LUKAS KYRKA

Jeansplagg, ja tack!

TACK FÖR ALLA gamla jeans som skänkts till församlingens arbetsträningsprojekt. Insamlingen fortsätter! Lämna dina avlagda jeans (ej stretch) i det uppmärkta kärlet en trappa ner på torget i Maria kyrka. **OBS!! Vi tar ej emot andra textilier än jeans.**

Frågor? Hör av dig till
Anna Johansson Blomberg på 08–580 218 87
anna.johanssonblomberg@svenskakyrkan.se

Var med i utlottningen!

Honung

Järfälla församlings honung från bikuporna på våra kyrkogårdar.

Maila till
jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se
senast den **6 november**
Skriv Honung i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Pussel

Pussel på 500 bitar med bilder från Järfälla.
Maila till
jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se
senast den **6 november**.
Skriv **Pussel** i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Frälsarkransen

Frälsarkransen är ett radband skapat av biskop emeritus Martin Lönnebo.
Maila till
jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se
senast **6 november**. Skriv **Frälsarkransen** i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Församling med rik historia

Järfälla församling har en rik och sammansatt historia. Anorna går tillbaka till medeltiden och mycket har hänt under seklernas gång. Järfälla kyrka byggdes på 1100-talet, men Järfälla blev en självständig församling först 1939.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: DAVID LAGERLÖF

JÄRFÄLLA FÖRSAMLINGS HISTORIA kan beskrivas som både lång och kort. Järfälla kyrka byggdes under 1100-talets sista fjärdedel. Men Järfälla blev ett eget pastorat först 1939. Från medeltiden och fram till dess var Järfälla en del av Spånga församling.

– Tidigare låg allt i Mälardalen och ganska högt upp i Sverige under Uppsala stift, berättar Anders Gezelius Hägglund, präst i S:t Lukas kyrka.

– Det var ett jättelikt stift och man blev tvungen att dela upp det av administrativa skäl. Stockholm blev ett eget stift 1942 med Manfred Björkquist som förste biskop.

Vid tiden kyrkan byggdes var Bällstaån betydligt större, och det gick att åka båt ända fram. Vägen till Stockholm gick oftast via vattnet. Annars löpte landsvägen alldeles utanför kyrkmuren.

– Här tågade Gustav Vasa och hans dalkarlar förbi på väg mot Stockholm, säger Anders.

En hällristning vid Säby gård ungefär från samma tid som kyrkobygget visar att kampen mellan olika trosuppfattningar rasade för fullt. På runstenen finns både Midgårdsormen från nordisk mytologi och det kristna korset.

OMRÅDETS ÄLDSTA NAMN är Viksjö. På en runsten från 1000-talet finns en text om Knut i Vikhusum (Viksjö). Runstenen står vid det som idag är Jakobsbergs folkhögskola. Sockennamnet Järfälla hittas i skriftliga källor första gången 1310, då stavat Gerfell eller Gerfelle. Betydelsen är oklar. Ortnamnsforskare tolkar det som "den kilformiga utmarken".

– En annan tolkning är att namnet är beteckning för en rist som hindrade boskapen från att gå över ån, säger Anders Gezelius Hägglund.

Med tiden har Anders Gezelius Hägglund blivit expert på Järfälla kyrka. Där har han ibland välbesökta visningar för allmänheten. Mittpartiet av kyrkan är från 1100-talet. Kyrkan har byggts om vid flera tillfällen, bland annat har den nedre delen och vapenhuset senare byggdatum. Dörren från kyrksalen till vapenhuset är från 1300-talet.

– I dörren finns hållare där man brukade sätta blad av järn. De skramlade i blåsten och förmodades hålla ondskan borta från kyrkan, fortsätter han.

Anders Gezelius Hägglund i Järfälla kyrka.

> *Det är en avsats från kyrkorummet upp till altaret. Det är inte ett trappsteg utan det första steget mot himmelriket.*

Järfälla kyrka sägs vara byggd ovanpå en varm underjordisk sjö. Hettan från underjorden kan förstås locka till associationer, men fastighetsteknikern Nicklas Englund tar saken med ro.

– Det är snarare en vattenreservoar, säger han. Vi tar bergvärme därifrån för uppvärmning av kyrkan.

Som alla kyrkor från medeltiden byggdes Järfälla kyrka med altaret i öster. Det var där solen gick upp. Solen. Ljuset. Godheten.

– Ursprungligen fanns inga fönster på norrsidan, säger Anders Gezelius Hägglund. Det var mörkrets sida. De fönster som finns där nu sattes in på 1800-talet.

Anders visar att kyrkorummet är lite krökt.

– Jesus misshandlades och dödades. Kyrkorummets krökning symboliserar hans sargade kropp. Vi är i en kyrka. Allt betyder något, betonar han.

– Det är en avsats från kyrkorummet upp till altaret. Det är inte ett trappsteg utan det första steget mot himmelriket.

FÖREMÅL I INTERIÖREN vittnar om olika tidsepoker. Dopfunten i sten är från 1100-talet. Liknande dopfuntar från samma epok finns i Sånga och Färentuna kyrkor i Mälardalen. En liten träfigur med klocka är från den katolska tiden på 1400-talet. Prästen pinglade i klockan under nattvarden.

– Katolicismens makt visar sig också i Almare-Stäkets borg vid Stäket, berättar Anders Gezelius Hägglund. Det var ett ställe där man tog upp tullar för handelsgods. Intäkterna gick till påven i Rom.

– Påven hade faktiskt trupper stationerade på Stäket, så det måste ha rört sig om avsevärda inkomster.

Stäketborgen var mäktig länge och ägdes senare av biskop Gustav Trolle. Borgen förstördes av Sten Sture den yngre under konflikten mellan Sverige och Danmark i början av 1500-talet. Några decennier senare införde Gustav Vasa reformationen. Inte för att han hade något principiellt emot tullarna, men han ville ta hand om intäkterna själv.

Predikstolen är ursprungligen från 1600-talet. En renovering 1724 bekostades av Carl Gustaf Dücker, en av Karl XII:s fältmarskalker och ägare till gårdarna Jakobsberg och Säby.

OLOF ADLERBERG VAR OCKSÅ en av Karls XII:s militärer. Han efterträdde Dücker som ägare till Jakobsberg och Säby. Adlerberg lät bygga den spektakulära pyramiden på Järfälla kyrkogård. Det är ett gravmonument ritat av den berömde arkitekten Jean Eric Rehn med inspiration från Egypten och Cestiuspyramiden i Rom. Även Adlerbergs hustru Anna Sofia Gyllenborg är begravd i pyramiden. Hon var en generös donator till Järfälla kyrka och skänkte bland annat flera dyrbara klädedräkter i venetianskt siden.

Annars är Järfälla kyrka mest känd för att Lasse-Maja stal kyrksilvret 1812. Lars Molin, ▶

Kistan är byggd 1814 av snickare Bohman i Jakobsberg. Han gjorde också kassaskåpet som murades in i sakristians vägg, se nedan. Den bakre kistan är från tidigt 1800-tal. Den kan mycket väl ha stått i sakristian när Lasse-Maja stal kyrksilvret 1812.

Målning av korsfästelsen som hänger i Järfälla kyrka. Gjord 1780.

Kassaskåpet som murades in i sakristians vägg efter Lasse-Majas kupp. Gjordes av snickare Bohman i Jakobsberg.

Järndörren från 1300-talet går mellan kyrkan och vapenhuset. I ringarna sattes löv av järn som skulle orsaka oväsen för att hålla ondskan borta.

Luthers lilla katekes var en lärobok som förklarade grunderna i den kristna tron. Ofta uppställd med frågor och svar. Katekesen användes i konfirmationen under 1700- och 1800-talen och var starten på skolan i Sverige. Detta exemplar är från 1865.

som han egentligen hette, var en framgångsrik yrkeskriminell som gärna kamouflerade sig i kvinnokläder. Så pass framgångsrikt att han lär ha blivit föremål för frierier. Hur som helst innebar kuppen i Järfälla slutet på hans kriminella karriär och han dömdes till ett långt fängelsestraff. Kyrksilvret återfanns, men då hade dessvärre den silversmed som köpt föremålen hunnit smälta ner dem. Händelsen innebar i vilket fall att ett gediget kassaskåp murades in i sakristians vägg.

– Det fanns också fattigstugor här vid kyrkan, säger Anders Gezelius Hägglund.

I TIGGERIFÖRORDNINGEN från 1642 slogs det fast att socknen hade det yttersta ansvaret för de fattiga. Men det dröjde ända till 1753 innan Järfällas första fattighus byggdes. Det låg vid Enköpingsvägen/Norrviksvägen nära kyrkan. Byggnaden var på bara två rum och en förstuga. 1773 fanns 15 personer registrerade som fattiga i Järfälla.

År 1834 uppfördes en ny och större fattigstuga, denna gång på andra sidan Järfälla kyrka. Den byggdes ut några år senare och rymde då sex rum. Trångt var det i alla fall. Enligt en förteckning från 1868 bodde 74 personer här, varav 29 barn. 1914 byggdes ett ålderdomshem nära kyrkan. Idag har församlingen lokaler i byggnaden.

Omsorgen om de fattiga varierade med olika lagstiftningar genom åren, men fattigstugan var bebodd ända fram till 1969. År 1972 beslutade kyrkofullmäktige att byggnaden skulle rivas. Under rivningen började huset brinna. Det enda som finns kvar idag är en informationsskylt på platsen och den gröna vattenpump som de boende delat på.

Järfälla församling var alltså länge en del av Spånga församling. Den första kyrkoherden när Järfälla blev egen församling 1939 var Elis Längquist. Per Lundblad (tillträdde 1977) är den kyrkoherde som varit verksam längst tid i Järfälla församling.

År 1992 delades församlingen upp i fyra enheter: Barkarby, Kallhäll, Jakobsberg och Viksjö. Varje enhet hade egen kyrkoherde, budget och administration. Den enda äldre kyrkobyggnaden är Järfälla kyrka i Barkarby. De andra församlingskyrkorna är betydligt yngre: S:t Lukas i Kallhäll invigdes 1977, Maria kyrka i Jakobsberg 1981, Viksjö kyrka 2005.

ORDNINGEN MED FYRA enskilda församlingar kvarstod till 2010. Då slogs de återigen samman till en församling. Den kyrkoherde som tog över den nygamla administrativa konstruktionen var Krister Kappel. Han genomförde bland annat en framgångsrik bolagisering av församlingens verksamheter (läs om detta i Tusen möjligheter nr 4 2023 sidorna 14–15). Kappel blev också uppmärksammad som bloggare där han odlade ett passionerat intresse för Melodikrysset.

Befolkningsmässigt har det förstås hänt mycket sedan 1100-talet. Då fanns några hundratal invånare i området. Idag har kommunen drygt 90 000 invånare. De snabba samhällsförändringarna har förstås medfört många utmaningar. Idag är Hanna Lönneborg kyrkoherde i Järfälla församling. Hur ser hon på framtiden?

– Vi ser ett ökat intresse för den kristna tron och en nyfikenhet på vem Gud är och på vad Gud vill, och som församling är det vår uppgift att ta det på allvar, lyssna, prata och visa på hoppet.

– Vi lever i en tid där mycket av det vi tagit för givet hotas. Antal demokratier i vår värld är färre än andra styrelseskick, vår fred hotas av krig i Europa och vi ser ett alltmer splittrat och uppdelat samhälle.

– Med anledning av det så blir det viktigt att Järfälla församling fortsätter finnas för människor i glädje och sorg, att erbjuda dopet för människor och att berätta om att varje människa bär på mening med sitt liv.

Så här kan eventuellt Järfälla kyrkas kyrksilver ha sett ut, men ingen vet. Detta är en bild av en annan uppsättning från ungefär samma tid. Järfällas kyrkas ursprungliga kyrksilver beställdes av Anna-Sofia Gyllenborg.

Anders Hägglund med en träskulptur från 1400-talet som användes vid nattvarden. Den lilla klockan i figurens vänstra hand klingade när nattvarden delats ut.

En kungörelsebok från 1747. Kungörelser var dåtidens nyhetsförmedling. Från medeltid och fram till mitten av 1800-talet skickades sådana ut från kungen och statliga verk till kyrkor. De handlade om skatter, nya lagar och förordningar. De lästes upp av prästen efter gudstjänsten, från predikstolen eller på kyrkbacken. Denna bok är tryckt av Lars Salvius, Stockholms ende boktryckare på 1700-talet. Han tryckte även Carl von Linnés böcker.

Den gröna vattenpumpen stod vid fattighuset.

Pyramiden vid kyrkan är ett gravmonument för bland andra kammarherre Olof Adlerberg och hans hustru Anna-Sofia Gyllenborg.

Kyrkorna användes även för förvaring av spannmål. Här en upphängningsanordning i sakristian.

Anders Hägglund visar en dräkt i venetianskt siden, skänkt av Anna-Sofia Gyllenborg.

Böcker om Lasse-Majas stöld av Järfällas kyrksilver. Förvaras i sakristian.

Kyrkoherdar från 1939
Från medeltiden fram till 1939 ingick Järfälla i ett pastorat tillsammans med Spånga. Som eget pastorat har Järfälla haft följande kyrkoherdar:
Elis Längquist (1939-1942)
Gösta Ronquist (1943-66)
Sven Laurell (1966-1977)
Per Lundblad (1977-1991)
När församlingen 1992 delades i fyra egna församlingar blev Lundblad kyrkoherde för Barkarby (med Järfälla kyrka) och var kvar till 2010. 1992-2010 hade varje församling sina egna kyrkoherdar.
Krister Kappel (2010-2024)
Hanna Lönneborg (2024-)

KULTURKVÄLLAR

Kulturkväll i Viksjö

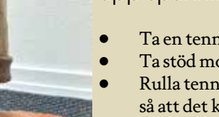
En onsdag i månaden kl 18–19.30
Viksjö kyrka
Prästen Anna Unghammar med gäster i samtal om kultur och teologi.
Fri entré, ingen förbokning, insläpp från 17.30.

Onsdag 18/11: Till en vild och evig längtan. Peter Bergström om diktaren Dan Andersson.
Onsdag 2/12: Vi måste prata om synden. Jenny Karlsson, präst och teologie doktor, om begreppet synd i kyrkan och i livet.

Tekniktimmen

Måndagar kl 11–12 i Maria kyrka

Få hjälp med inställningar på dina digitala hjälpmedel!

Känner du någon som inte får tidningen?

TUSEN MÖJLIGHETER DELAS UT till alla hushåll i Järfälla sex gånger per år. Känner du någon som inte får tidningen? Anmäl här!

Föreläsning: Pojken med extra allt

Måndag 9/11 kl 18–20 i S:t Lukas kyrka föreläser "Bokstavspedagogen" Alexander Skytte om hur vi kan göra livet bättre för barn med NPF. Säkra din plats nu!

VAD SKA VI GÖRA FÖR ATT se behoven, inte diagnosen? Hur kan vi bli bättre på att se olika beteendens bakomliggande orsaker? Och hur kan vi göra varje dag lite bättre för barn med NPF?

Alexander Skytte är lärare i idrott och hälsa, och som bloggare är han känd som Bokstavspedagogen. Hans föreläsningar om NPF i skolan berör, och ger en ny syn på elever som om inte passar in.

Föreläsningen arrangeras i samarbete med Järfälla kommun och Attention Järfälla Upplands Bro. Smörgåsfika finns från 17.30. **Anmäl** gärna till malin.karlsson@jarfalla.se.

Second hand-butiken har öppet!

Måndagar och torsdagar 14–16 i Maria kyrka
Fynda och inspireras i Maria kyrkas second hand-butik! Butiken är kontantfri. Du kan betala med kort eller Swish.
Vill du skänka föremål till butiken? Ring 08–580 218 95.

Therese tipsar…

Övningar för fötter och ben

Tips på hur du kan mjuka upp dina fötter och lösa upp spänningar på baksidan av benen!

- Ta en tennisboll (eller liknande) och lägg på golvet
- Ta stöd mot något om du känner dig ostadig
- Rulla tennisbollen mot golvet med foten, med lite tryck, så att det känns
- Gör samma sak med andra foten
- Upprepa med jämna mellanrum, så kommer du att känna skillnad!

Centralgestalt

Under 80 år har **Lars Landberg** varit verksam inom församlingsarbetet i Järfälla och särskilt Kallhäll. 70 av dem som sångare i olika kyrkokörer Det ger honom en unik inblick i församlingens historia. Nu ser han tillbaka på rika år och en intensiv verksamhet.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: THOMAS CARLGREN

IBLAND ÄR DET SOM att en komplex historia strålar samman i en enda person. Den känslan får man av att tala med Lars Landberg. 93 år ung har han sett det mesta som hänt det senaste seklet i Kallhäll och S:t Lukas kyrka. Musiken är den sammanhållande faktorn.

– Jag började sjunga i Järfälla kyrkas kör 1949, säger han. Sedan sjöng jag i olika körer i S:t Lukas kyrka fram till 2019. Jag har haft svårigheter att se ända sedan barndomen. Men då fick jag åldersförändringar på gula fläcken och kunde inte läsa noterna längre.

– Men 70 år är en hyfsat lång tid som körsångare.

Vägen in i musiken kom naturligt eftersom modern Gullan (Gunhild Laila) Landberg var mycket musikintresserad och en begåvad pianist. Hon började i Järfälla kyrkokör 1938. Samma år började församlingens första ordinarie organist och körledare, Alarik Gothe.

– Jag och min syster Kerstin växte upp med mycket musik i hemmet, fortsätter Lars.

Vid sidan av arbetet som kokerska på Säby Gård verkade Gullan Landberg under helgerna som stumfilmspianist på biograferna i Gamla Folkets Hus i Kallhäll, på Sagabiografen vid Aspnäs skola och på biografen vid Barkarby torg. Hon hade också pianoelever i hemmet. Bland dem Lennart Rönnlund, som med tiden blev organist i S:t Lukassalen och repetitör på Operan, och Anders Eljas, pianist, arrangör och kompositör känd från otaliga underhållningssammanhang.

LARS LANDBERGS SLÄKT har en lång historia i Järfälla. Hans farföräldrar kom 1910 och bosatte sig på Kolboda. Lars pappa Pelle (Petrus) växte upp där och bodde kvar efter bröllopet med Gullan i Järfälla kyrka 1931. Så även Lars växte upp på Kolboda.

– Huset finns kvar. Man ser det från motorvägen, berättar Lars.

På Kolboda odlades grönsaker som såldes på torgen runt om i Stockholm. 1939 startade Pelle ett åkeri. Lars hjälpte till på gården men började sedan inom konfektionsindustrin (bland annat på Widebergs fabrik i Järfälla). Efter en tid byte han bransch och kom 1949 till Åkerdahls bokbinderi i Gamla Stan. Där blev han kvar i 30 år, varav 19 som verkmästare.

> *”Det var biskop Ingmar Ström som invigde S:t Lukas kyrka. Han sa i sitt invigningstal att kyrkan skulle vara som ett hem, och det har den verkligen varit för mig under alla år.*

Lars och Berit Landberg i hemmet.

Lars flyttade från barndomshemmet Kolboda till Kallhäll 1960. 1962 var ett stort bostadskomplex vid Svetsarvägen färdigbyggt, och där flyttade han in. Efter 36 år i Kallhälls villastad är han nu tillbaka på Svetsarvägen.

ARBETET I FÖRSAMLINGEN har alltid varit viktigt för Lars Landberg. Han började 1946 (14 år gammal) i Kyrkliga ungdomsföreningen i Järfälla församling. Mellan 1949 och 1974 var han söndagsskollärare i Kallhäll. Den centrala verksamheten är förstås körsången. Först Järfälla kyrkokör från 1949. S:t Lukas kyrka invigdes 1977 och 1979 blev han vaktmästare där. Då började han i S:t Lukaskören i stället och gick från 2007 över till seniorkören.

– Jag var med i fler kyrkokörer också, minns Lars. Vi gjorde konserter i andra kyrkor och även utomlands. Det var rika och intensiva år.

Lars Landberg har arbetat inom många verksamheter i församlingen. Förutom som kyrkvaktmästare och kyrkvärd i S:t Lukas kyrka höll han också i Järfälla församlingsblad. Det har samlats i flera prydligt inbundna årgångsvolymer producerade på Åkerdahls bokbinderi.

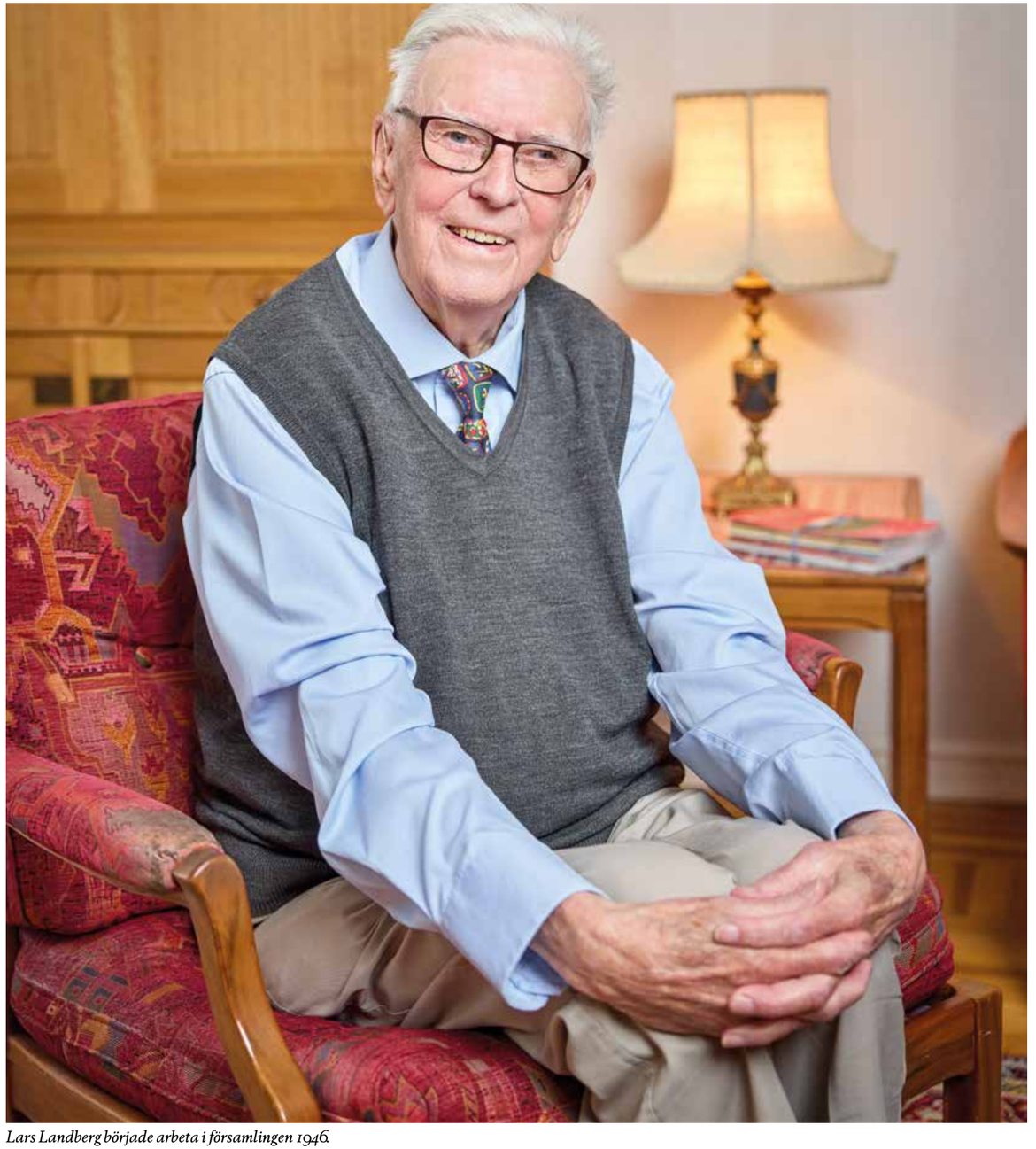
– Kallhälls församlings första kyrkoherde var Sigvard Sehlstedt, berättar Lars. Mellan 1992 och 2010 var Kallhäll en egen församling i Järfälla kyrkliga samfällighet. Det var fyra församlingar i Järfälla, förutom Kallhäll var det Barkarby, Jakobsberg och Viksjö. Varje församling hade en egen budget och egen kyrkoherde.

– Jag satt som kassör i Föreningen för kyrklig verksamhet i Kallhäll vid den tiden. Vi samlade in en hel del pengar till kyrkans olika projekt. Bland annat fick styrelsen i uppdrag att finansiera ett glasmosaikfönster, det så kallade Vinterträdet av konstnären Britta Reich Ericsson. Vi tog fram och sålde en litografi i 200 exemplar och fick in tillräckligt med pengar för att Ringströms glasmästeri skulle kunna montera fönstret. Det invigdes i kyrkan 2001.

– Det kändes väldigt bra!

1964 träffades Lars och hans blivande hustru Berit Jacobsson. Bröllopet stod 1967 och 1970 föddes tvillingarna Karin och Mats. Berit var lärare i matematik och fysik. Hon har också varit engagerad i församlingsarbetet i Kallhäll, däremot inte i körerna.

– Min röst var det ingen som ville höra, säger hon med ett brett leende.

Lars Landberg började arbeta i församlingen 1946.

DET SAKNADES LÄNGE en egen kyrka i Kallhäll. Verksamheten hölls i flera tillfälliga lokaler, bland annat S:t Lukassalen i Kallhälls centrum. Redan 1953 hade intresset väckts för en egen kyrka i Kallhäll och under följande år tog planerna form. Man tittade på flera olika tomter, men hittade ingen som passade. På den plats där kyrkan ligger idag fanns ett ungkarlshotell. Den verksamheten upphörde och byggnaden revs. Kyrkan byggdes och invigdes 1977.

– Det var biskop Ingmar Ström som invigde S:t Lukas kyrka, berättar Lars. Han sa i sitt invigningstal att kyrkan skulle vara som ett hem, och det har den verkligen varit för mig under alla år.

Lars tycker att församlingsarbetet förändrats mycket under åren.

– Vi talade ofta om Kallhällsandan på den tiden. Det var lätt att hitta personer som ville hjälpa till. Liksom all föreningsverksamhet bygger mycket av församlingsverksamheten på frivilliga arbetsinsatser. Numera är det svårare att hitta personer som vill arbeta som volontärer inom kyrkan. Det skulle vara fint om fler ville hjälpa till.

– Det var mycket social verksamhet i Kallhälls församling. Som vaktmästare och kyrkvärd försökte jag alltid ha tid för de som ville prata eller som behövde stöd. Det må vara att jag haft vissa svårigheter att se ända sedan jag var barn.

– Men jag har alltid sett människor.

Ekonomiskt tufft?

ANSÖK OM JULKASSEN senast 12 december! Max en kasse per hushåll.
Anmäl till jarfalla.fonder@svenskakyrkan.se före 13 december. Ange fullständigt personnummer och mobilnummer.

Frågor? Hör av dig till fondhandläggaren på jarfalla.fonder@svenskakyrkan.se eller ring 08–580 218 15 (fre 13.30–15).

Var med i utlottningen!

Hemliga rum i Järfälla
Inre byggnadsskisser till en förstad i Stockholms stift och dess tillkomst av Magnus Olsson.

Maila till
jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast 6 november.
Skriv **Hemliga rum** i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Julbasar i second hand-butiken

Måndag 30/11 kl 14–16 i Maria kyrka
Hitta julklappen i second handen! Kontantfri butik, betala med kort eller Swish.

Vill du skänka föremål till butiken? Ring 08–580 218 95.

Julmingel Maria kyrka

Torsdag 26/11 kl 13–16 i Maria kyrka
Välkommen till
Julmingel på Café Ne:Re!
Glögg, lussebullar och pepparkakor, julmusik, hållbara julklappar och second-pynt-marknad i second hand-butiken.

Kyrkogårdsbussen

Från Kallhäll till Görväln och Järfälla kyrkogård fredagar i udda veckor
11 avgång från Svarvargränd 1, Kallhäll
11.15–11.45 stopp vid Görvälns griftegård
11.45 avgång från Görvälns griftegård
12–12.30 stopp vid Järfälla kyrkogård
12.30 avgång från Järfälla kyrkogård
12.45 åter Svarvargränd 1, Kallhäll

Från Jakobsberg till Görväln på fredagar jämna veckor
11 ifrån Jakobsbergs bussterminal
11.10 ifrån Agrargränd 2
11.30–12 stopp vid Görvälns griftegård
12 ifrån Görvälns griftegård
12.15 ifrån Agrargränd 2
12.30 åter Jakobsbergs bussterminal

Ev undantag vid helgdagar. De turer som körs visas på svenskakyrkan.se/jarfalla och i appen Kyrkguiden.

Trivselträffar även på torsdagar

PREMIÄR FÖR Viksjö kyrkas trivselträffar på udda torsdagar har ägt rum! Först ut var Claudia Müller och Ola Sandström som musicerade i kärlekens tecken.

Varje träff börjar med att vår friskvårdskonsulent Therese leder ett kort sittgympapass med fokus på rörelse och andning. Därefter följer programmet, som under hösten omfattar såväl ljuva toner av mångahanda musiker som föredrag (t.ex. om ekologi under ledning av docent Sara T Borgström) och samtal (om livsviktigt vid livets slut).
Se kommande program på sid 17.
Väl mött torsdagar ojämna veckor i Viksjö!

INGRID, ANNA, THERESE OCH ANNE

Stickcafé

Söndagarna 25/10, 8/11, 22/11 och 6/12 kl 12.30–15.30 i Prästgården vid Järfälla kyrka

STICKNING, VIRKNING och andra former av handarbete är ett nygammalt sätt att umgås, som kan vara både meditativt och kreativt. Du kan få hjälp med ditt stickprojekt eller prova på något nytt, inspireras, umgås och prata garn – eller något helt annat!

Vare sig du redan har svart bälte i stickning eller ännu inte vet skillnaden på räta och aviga maskor så är du välkommen. Och vill du hellre virka, brodera förstås precis lika bra.

Nästa nummer av Tusen möjligheter i din brevlåda 4–6 december!

Vi har plats för flera körmedlemmar!

VIKSJÖ MOTETTKÖR välkomnar nya sångare, främst i sopran-, tenor- och basstämmorna.
Hör av dig till eva-karin.remback@svenskakyrkan.se för mer info och provsjungning!

Från unga ledare till förebilder

DET ÄR EN SOLIG FREDAG när 37 förväntansfulla ungdomar samlas vid Maria kyrka. Väskor packas in, kompisar ropas på och snart lämnar vi stan för en helg tillsammans på Stjärnholms slott, strax utanför Oxelösund.

I ett och ett halvt år har våra unga ledare träffats varje månad. De har fått lära sig mer om ledarskap, kyrkan, tro och om att möta människor, och nu är det dags att knyta ihop säcken. Helgen på Stjärnholm blir på många sätt en övergång: från utbildning till uppdrag. Snart står de där som ledare för våra nya konfirmander.

Sommaren har ännu inte riktigt släppt taget. Träden är gröna, solen värmer och skogen runt gården blir vår klassrumsvy. Här blandas skratt och allvar. Vi repeterar kyrkoåret och ledarkultur, dammar av gamla lekar, provar drama och funderar på hur man skapar en andakt där dagens betydelse får landa på riktigt.

OCH DE UNGA LEDARNA visar att de har mycket att säga. I samtalen kommer reflektioner som är så kloka och genomtänkta att vi vuxna också inspireras. Vad betyder det egentligen att vara en bra ledare? Hur märker man om någon känner sig utanför? Vad händer när en människa saknar mening, och hur kan vi själva få vara med och skapa mening för de vi möter?

PÅ STJÄRNHOLM VÄNTAR också samarbetsövningar i skogen som kräver både mod, kreativitet och tillit. Hur får man hela gruppen över ett högt plank? Hur tar man sig från ena sidan till den andra utan att någon får nudda mark? Det visar sig snabbt att det inte räcker att vara starkast eller snabbast. Man måste lyssna, tänka tillsammans och se till att ingen lämnas kvar. Kanske är det just det som ledarskap handlar om. Att se den som står bredvid. Att våga kliva fram när det behövs, men också att kunna backa och släppa fram någon annan. Att förstå att man själv kan vara betydelsefull för en annan människa.

Efter ett och ett halvt års utbildning är våra 37 unga ledare nu redo att ta nästa steg. De är fokuserade på sitt uppdrag, ambitiösa och fulla av idéer och det är en fröjd att få följa dem.

När vi åker på framtida konfaläger brukar vi kalla dem våra kollegor. Och efter den här helgen känns det uttrycket mindre som en förhoppning och mer som något vi faktiskt kan se fram emot.

För nu börjar deras ledarskap på riktigt.

THERESE THELANDER

Låt ingen se ner på dig
för att du är ung,
utan var ett föredöme för
de troende i ord och gärning,
i kärlek, tro och renhet.

1 TIM 4:12

Checka in på ungdomskontot @svk_ungdomjarfalla

JÄRFÄLLA FÖRSAMLING:
Tusen möjligheter

BARN & FAMILJ

Champions
Tisdagar kl 14.30–16.15
S:t Lukas kyrka
After school-häng för åk 4–5 med extra allt för dig i mellanstadiet! Flipper, karaoke, arkadspel, nintendo,
biljard, innebandy, pingis, brädspel. Du kan baka, pyssla, eller bara snacka och ta det lugnt. Gratis mellis ingår, ingen anmälan. Ingång på baksidan av huset!

Hänget
Fredagarna 6/11, 20/11 och 4/12 kl 15–16.30 i S:t Lukas kyrka
Efter-plugget-häng för åk 6! Lira biljard, pingis, innebandy eller flipperspel, pyssla, käka mellanmål och umgås i våra stora och mysiga lokaler. Vi har också gemensamma aktiviteter, som tävlingar, lekar eller utmaningar. Gratis, ingen anmälan. Välkommen!

Öppen förskola
Enkel och kravlös gemenskap för föräldrar med barn 0–5 år. Välkommen att träffa nya vänner, fika, hänga, sjunga eller bara vara.

Viksjö kyrka
Mån, ons, tor, fre kl 9–12.30, sångsamling 10.15

Järfälla kyrka
Onsdag 13–16 och tor 9–12. Träningspass för föräldrar tor 10–10.15.

S:t Lukas kyrka
Tor 16.15–18 (Café Lukas har öppet) och fre 9–12.

Familjelördag
Lördagarna 24/10, 21/11 kl 9.30–14 i Viksjö kyrka
En härlig dag med pyssel, lek och mys och allmänt häng, för barn i sällskap med förälder (eller annan vuxen). Lunch 11.15–12.15.

KULTUR & FÖRDJUPNING

Bibelsamtal i Prästgården
Tisdagarna 3/11, 17/11 och 1/12 kl 12.30–14 i Prästgården vid Järfälla kyrka
Bön, fika och samtal

Bön i rörelse
Måndagarna 26/10 och 30/11 kl 17–18 i Viksjö kyrka
Heliga danser-traditionen möter popmusik, klassiskt och folkdans. Inga förkunskaper, bara dansglädje!
Ingen anmälan.
Frågor? anna.unghammar@svenskakyrkan.se

Sinnesromässa
Måndagar kl 17.30–18.30
Maria kyrka
Varje tillfälle utgår från ett av AA:s 12-steg. Delning utifrån veckans tema välkomnas.

Öppen meditationsgrupp
Måndagarna 9/11, 23/11 kl 18–19 i Viksjö kyrka
Lena Nellgran leder en meditation med Kristus i centrum.
Inga förkunskaper behövs, kom som du är! Vi mediterar sittande på stolar.

MUSIK & KÖR

Alla kan sjunga-kören
Torsdagar kl 15.30–16.30
Maria kyrka

Sjung för att det är kul! Med Linda & Jocke Dominique. Inga förkunskaper, ingen anmälan.

Konsert till Dagnys minne
Linda & Jocke Dominque med gäst
Onsdag 25/11 kl 12 i Maria kyrka
Konserten genomförs till minne av eldsjälen Dagny Hedlund, med tacksamhet för hennes mångåriga och generösa engagemang för Öppet hus-verksamheten i Maria kyrka.

Julkonsert: Kidz´ voice
Lördag 5/12 kl 15 i Viksjö kyrka

Fredskonsert: The Armed Man
Söndag 6/12 kl 18
S:t Lukas kyrka
S:t Lukaskören med orkester framför Karl Jenkins fredsmässa "The Armed Man" under ledning av Anders Emilsson.

Lunchmusik
Torsdagar kl 12 i Maria kyrka
En lugn stund i kyrkan med levande piano- eller orgelmusik.

PÅ FINSKA/ SUOMEKSI

Finsk allsång / Yhteislaula
Måndagar / maanantaisin 15.15–16.30 i Maria kyrka
Ingen föranmälan behövs.

Tangomässa på Finlands självständighetsdag
Fredag 4/12 kl 18–19.30
Maria kyrka
Fika efteråt

Finsk seniorjympa / Senioorijumpa
Tisdagar kl 10–12 i Maria kyrka
Ingen föranmälan behövs.

UNGA

Fördjupningskväll för ungdomar
Onsdagarna 11/11 och 25/11 kl 18–21
Viksjö kyrka
Här finns rum för allt mellan himmel och jord, här finns plats för dig. Vi lagar mat, kör ett quiz och pratar om allt det där stora. Träffarna avslutas med andakt.
För 14–19 år, ingen anmälan.
Vi ses!

Thank God it's ... Friday!
Fredagarna 6/11, 20/11, 4/12 kl 19–22 i S:t Lukas kyrka
Ungdomshäng (från åk 7). Vi håller till i våra källarlokaler där vi spelar pingis, biljard, flipperspel, käkar, snackar, kör gemensamma utmaningar, quiz eller andra happenings!
Varje fredag avslutas med en lugn stund av musik, reflektion och kort bön. En kväll som passar även dig som är ny i kyrkan.
Kl 17.30 ses alla som vill vara med och planera kvällen, och fixar och käkar middag ihop. Varmt välkommen!

MÖTAS & UMGÅS

Café Maria
Välkommen till det mysiga lunchcaféet i Maria kyrka! Öppet mån, ons och tor 10–15, fre 10–14.
11.45 Caféet stänger för lunchförberedelser
12 Kort andakt i kyrkan
12.15-13.30 Lunchservering.
Se veckans meny på hemsidan.
Tors 16.30 Soppa med efterrätt
Lunch eller torsdagssoppa: 70:-
(10-klippkort 630:-).
Torsdagsdeal 2-för-1 Gäller på både lunchen och middagen!

Bingo
Onsdagarna 28/10, 11/11 och 25/11 kl 13.30–14.30
Maria kyrka
Bingo med roliga priser.
Välkommen!

Språktimme
Fredagar 13.30–14.30
Maria kyrka
Träna din svenska tillsammans med andra i trygg gemenskap.

Andakt och Öppet Hus i Maria kyrka
Varannan onsdag 12–14.30 i Maria kyrka
Varannan gång lunch och gemenskap, varannan gång lyxigt Afternoon tea (måste förbokas!).
Andakt kl 12, Öppet hus kl 12.30.
4/11 Öppet hus i Dagnys minne
18/11 Afternoon tea (boka plats via jarfalla.cafemaria@svenskakyrkan.se)
2/12 Öppet hus i Dagnys minne

Fritt inre måleri
Onsdagar 12.30–14.30
Maria kyrka (samling i entrén).
Lek med färg och form! Vi målar under tystnad och avslutar med samtal. Material finns, ingen kostnad, ingen anmälan.

Fredagsgemenskap: Bingo med smörgås
Fredagar 12–14 i Viksjö kyrka
En matigare smörgås, bingo med fina priser.

TRIVSELTRÄFF i Viksjö kyrka
Välkommen till trivselträff i Viksjö kyrka, varje tisdag kl 13 (sittgympa före programmet) och varannan torsdag kl 13.30!

Tis 27/10 Modevisning med Seniorshopen
Tis 3/11 Lunchmusik och bingo
Tors 5/11 Mats von Rothstein
Tis 10/11 S:t Lukas Seniorkör hyllar Ted Gärdestad
Tis 17/11 Klassiska pärlor med Irina Kensborn, violin, och Nonna Shilo-Svensson, piano
Tors 19/11 Jazz & Blues med Peter Strömqvist
Tis 24/11 Kakbuffé och bingo
Tis 1/12 Svante Zettergren

TRIVSELTRÄFF i S:t Lukas kyrka
Välkommen till trivselträff, varannan torsdag 13–15!
Sittgympa 12.45 för den som vill. Andakt, kaffe och program.

29/10 Drömmar. Egenskriven musik av och med Sofia Ullman
12/11 Ted Gärdestad 70 år. Med S:t Lukas Seniorkör
26/11 I Harald Blåtands fotspår. Med Anne Ingersdotter

TRIVSELTRÄFF – Nobelfest i Barkarby
Torsdag 3 december kl 13–15
i Järfälla kyrkas församlingshem, Barkarby
Vi firar Nobelfesten med andakt, festligheter, tilltugg och underhållning. Ta fram finkläderna om du vill!
100:-/ person, anmälan öppnar 1/11!
Hör av dig till michaela.persson@svenskakyrkan.se senast 21/11.
Glöm inte att ange ev allergier.

KYRKBUSSEN HÄMTAR!
12.15 S:t Lukas kyrka, Svarvargränd 1
12.30 Klockstapeln Viksjö kyrka, Agrargränd 2
12.45 Barkarby seniorboende, Helikoptervägen 10

Behöver du prata med någon som kan juridik?

DET KAN DU FÅ GÖRA I MARIA KYRKA!
Hör av dig om du behöver kostnadsfri juridisk rådgivning inom exempelvis familjerätt, brottmål, migrationsrätt, socialrätt och försäkringsärenden.
Mer info och tidsbokning hos
Anna Johansson Blomberg , 08-580 218 87
anna.johanssonblomberg@svenskakyrkan.se

AW i S:t Lukas
Landa veckan i S:t Lukas kyrka, fredag 13/11 kl 17–20
17–18.30: lättare mingelsnacks och dricka, samt kaffe och kaka.
18.30 Öppen scen med Johan Fällman, Kajsa Johansson och församlingens eget ungdomsband.
Visst vill du stå på scen? Anmäl ditt bidrag till Kajsa eller Johan!
kajsa.johansson3@svenskakyrkan.se
johan.fallman@svenskakyrkan.se

Kyrkbrödet finns att köpa!
VÅRT OMTYCKTA KYRKBRÖD finns att köpa i café Maria i Maria kyrka. Perfekt att ta med hem eller frysa in till senare!

Välkommen att höra av dig!
Mejla till
jarfalla.cafemaria@svenskakyrkan.se

...hänt sen sist

Fredagsgemenskap i Viksjö

NU HAR DEN MYCKET uppskattade fredagsgemenskapen med bingo som drivs helt genom våra volontärer Anne, Anita och Janne varit igång halva terminen. Varje fredag kommer 45 glada församlingsbor och deltar i gemenskapen. Hemgjorda smörgåsar, många skratt och fina vinster som många av deltagarna själv bidrar med gör att helgen inleds på bästa sätt i Viksjö.

ANNE INGERSDOTTER
en stolt arbetsledare

Grattis

Vinnare korsord nummer 4
Andreas, Kerstin och Lena som får ett presentkort var.
Vinnare av honung, Frälsarkrans och pussel från nummer 4
Lena, Therese, Josefin, Philip, Jeanette, Madeleine, Ia, Eva, Ove och Arne.

BUS-stipendiet utdelat

VI HAR I ÅR HAFT GLÄDJEN att ta emot rekordmånga ansökningar. I tuff konkurrens lyckades Järfälla Taekwondo och Kallhälls FF ta hem segern.

Juryns motivering löd ”Dessa två föreningar har genom sitt uthålliga och hjärtliga engagemang öppnat dörrar för Järfällas barn och unga till gemenskap, glädje och utveckling. Med stipendiets stöd ges de nu möjlighet att subventionera utrustning och medlemskostnader, så att alla barn oavsett ekonomiska förutsättningar kan erbjudas en meningsfull fritid”

Stipendiet delades ut under högtidliga former av kyrkorådets ordförande och kyrkoherden. Summan var i år 50 000 kr per förening.

Stipendiet finansieras av intäkterna från församlingens Second hand-butik i Maria kyrka.

JESSICA KEMPKA

Årets BUS-stipendium delades ut till Järfälla Taekwondo Klubb och Kallhälls FF som får 50 000 kr var. För fanfaren vid utdelandet stod trumpetaren Tony Averstedt.

Kyrkbyns dag – en medeltidsfest

DEN ÅRLIGA FAMILJEDAGEN vid Järfälla kyrka, Kyrkbyns dag, firades i år den 4 oktober med både barnskratt och gregoriansk sång. För att fira 800-årsminnet av den helige Franciskus – Guds gycklare och djurens och naturens helgon – var temat i år medeltid.

Dagen bjöd på ponnyridning, tipspromenad och husdjursvälsignelse med doftande rökelse i Klosterträdgården. Gudstjänst med barnbibelutdelning, bildjakt, kyrkopedagogisk visning och konsert med medeltida lovsånger och harpotoner med Scala Jacobi i Järfälla kyrka.

Och vad vore en medeltidsfest utan (hopp)borg, underhållande gycklare med bjällerskor och ansiktsmålning? På den lilla marknaden såldes lokal honung, kyrkbröd, perenner, fröbomber, popcorn, fika, handarbeten från Stickcaféet och jeansväskor från Systugan. I ett av tälten fanns också möjlighet att bygga insektshotell, lära sig mer om fördelarna med slåtter och hur kyrkogårdspersonalen arbetar för att öka den biologiska mångfalden kring kyrkor och kapell.

Intäkterna från det mesta som såldes under dagen går till Act Svenska kyrkan och summan för dagen blev 13 655 kronor.

OMAR UD-DIN

En del av Kallhälls FF flicktrupper, F2015 och F2014.

Sticktid?

Beställ hem mönster- och materialsats för Järfällamössan, eller ett par av församlingens egendesignade kyrkvantar!
Du beställer genom att **maila jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se** och **betalar via swish** till 1230067793, märk ”kyrkvanten”, så löser vi leveransen till dig som bor i Järfälla.
Porto tillkommer utanför Järfälla.
Glöm inte att skriva vilket av de sex stickprojekten din beställning avser (se bilderna till höger).

Pris per påse med garn och mönster är 150 kr. Beställ per mail, betala via swish.

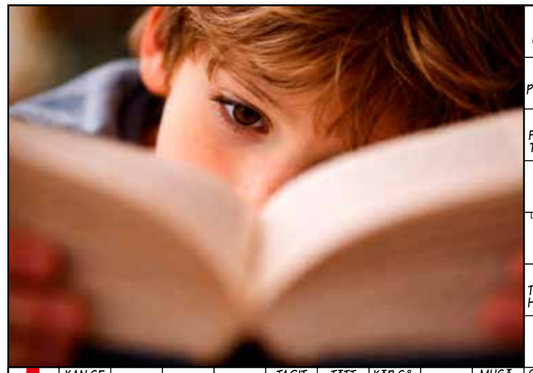

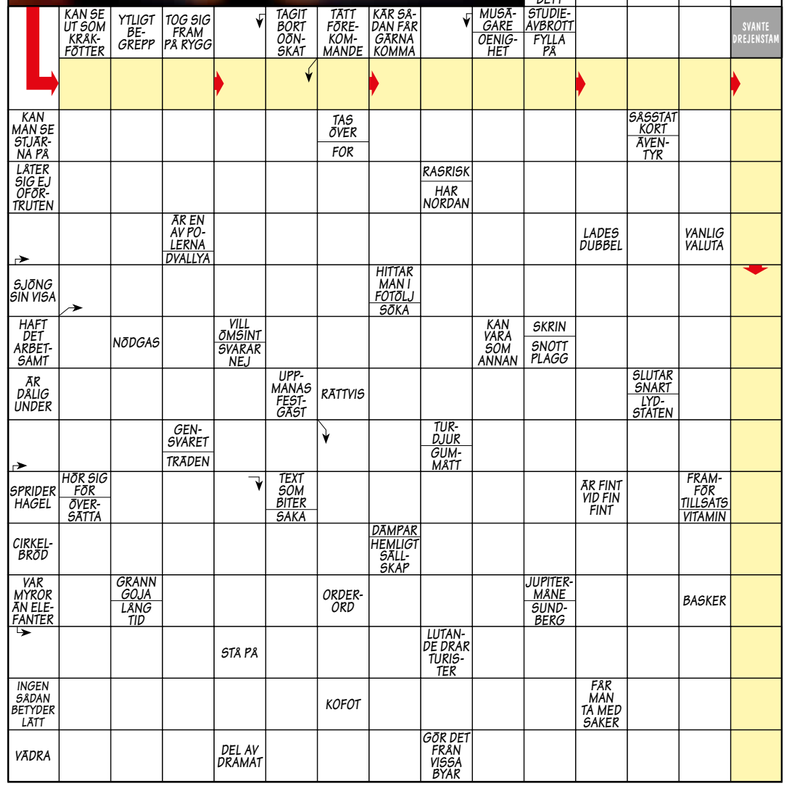

Korsord nr 5

Tusen möjligheter

Vinnaren presenteras i nästa nummer.

Mejla in meningen i det färgade fältet till jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se eller vykort till Tusen Möjligheter, Järfälla församling, Box 139, 177 52 Järfälla senast **6 november.** Glöm inte uppge ditt namn och din adress.

Anmälan om inträde i Svenska kyrkan

Kryssa för lämpliga alternativ

- ☐ Jag vill bli medlem i Svenska kyrkan
- ☐ Jag är döpt i Svenska kyrkans ordning
- ☐ Jag är döpt i någon annan evangelisk-luthersk ordning
- ☐ Jag är inte döpt, men vill ha mer information om Svenska kyrkan
- ☐ Jag är konfirmerad i Svenska kyrkans ordning
- ☐ Jag är konfirmerad i annan kristen kyrkas ordning

Namn _____
Personnummer _____
Gatuadress _____
Postnr och ort _____ _____
Ort och datum _____
Namnunderskrift _____

Lägg talongen i kuvert, frankera och adressera till
Järfälla församling
Box 139
177 23 Järfälla

Hummus på gula ärtor med rapsolja

I SOMRAS VAR DET AKTIVITETER för både barn och vuxna varje onsdag i vår vackra klosterträdgård vid Järfälla kyrka. En onsdag i augusti fick jag tillfälle att dela min passion för klimatsmart och naturlig matlagning under rubriken Naturens skafferi, då vi bjöd på en läcker buffé lagad av råvaror odlade i klosterträdgården av våra Mary-deltagare (under vår trädgårdskunniga diakon Ullis ledning), serverad på vårt fina porslin från second hand-butiken i Maria kyrka. Det blev bland annat wokade grönsaker i regnbågens alla färger: majs, paprika, broccoli och lök.

Förresten, gillar du också gammalt fint porslin? Kom och kolla i second hand-butiken, tallrikarna på bilderna kanske finns kvar! Äldre porslin är både snyggare och bättre, och desutom billigare än nyproducerat. Och så skonar vi ju naturen också, när vi återbrukar.

DENNA VACKRA SOMMARDAG visade sig klosterträdgården verkligen i sin fulla prakt, med ett överflöd av örter, frukt, grönsaker och ringblommor. Örterna kom till användning i en pesto på basilika och i ett focaccia-bröd med timjan, rosmarin och vitlök. Därtill serverades denna uppskattade hummus, lagad på gula ärtor istället för kikärtor. Jag använde också kallpressad rapsolja från Jakobsberg istället för olivolja. För det allra mesta av de råvaror vi kan odla och köpa lokalt är minst lika goda och nyttiga som långväga livsmedel, och dessutom blir det ju mycket mindre avtryck på vår miljö när vi använder det vi redan har till hands.

Testa själv vad du tycker om klosterträdgårdens goda sommarhummus!

JENS ALEXANDERSSON
församlingspedagog

INGREDIENSER

- 300 g torra gula ärtor (eller 650–700 g kokta)
- 4 vitlöksklyftor
- 8–9 msk tahini
- 6 msk citronjuice
- 6 msk kallpressad rapsolja
- 1,5 tsk salt
- 1 tsk spiskummin (valfritt)
- 1–2 dl iskallt vatten eller kokspad

Blötläggning och kokning

1. Blötlägg

- Lägg ärtorna i rikligt med vatten
- Låt stå 10–12 timmar
- Häll av och skölj

2. Koka

- Koka i nytt vatten, gärna med ½ tsk bikarbonat
- Koka i 45–75 min (koktid beror på sorten) tills ärtorna är mycket mjuka och nästan faller isär
- Spara 1–2 dl kokspad

Mixa hummusen

1. Lägg ärtorna, tahini, citron, vitlök, salt och spiskummin i en matberedare
2. Mixa länge, 2–3 minuter
3. Tillsätt rapsolja och iskallt vatten eller is i omgångar
4. Justera med kokspad för extra silkighet
5. Smaka av – gula ärtor gillar lite extra citron och salt

